

Niamuno Sargas

brošiams Lietuwininkams žines parnešas.

Niamuno Sargas, Ragaineje kas penkų metų išleidamas, kaskartą prie arcžiausiojo pusto ar per gromatnešį apsteliūtas ant bertainio meto 35 peningius, su prinešimu į namus 50 peningiu. Ir pati laikraščio spaustuve priima apsteliuotus.

Apfakymai į Niamuno Sargą įstatomieji kaskartą po 10 peningiu už kogną smulkeis raštais išspausgt eilę ir yra šio laikraščio spaustuveje priimami. — Gromatas dėl laikraščio rašomas priima redytojas Ragaineje (Ragnit).

Nr. 10.

Ragaineje penktąją 28. novembere

1884.

Tikriejie uždaviniai mokslininkų kultūros prie Niamuno.

(Pradžia 9. numerio.)

Matėme tai, kokie daigai nėra uždaviniais tikrosios mokslininkų kultūros prie Niamuno. Ne kas tai tikram Mokslininkui rodytis esant vyriausiuju uždavimu tokios kultūros? Žiuretime, kokie vis buvo, ir kokie dar ir yra, tikriejie Mokslininkai ir tikrosios mokslininkų kultūros augintojai; tas žiurejimas mums gelbės, kad atsiliepiamą atrastumbime.

Tikriejie mokslininkų kultūros augintojai, pirm wisko, wis myledawo teisybe ir tiesą ir napskadowo kogną neteisybe ir netiesą. Rantas, didysis išmintingasis Karaliauczonis, yra šviesiausiu paveikslu pitos nei wieną išemimą (ar dėl savo paties ar dėl savo gimines naudos) neprileidžiančios meilės į teisybę, tiesą bei pareigą. O kad tokiu wtru dar daug butu mūsų ežes, kur keli žmonės, kad kiti kę daro prieš jį, tai kaip didžiausią neteisybę ir biaurybę iškančia, ale kad jie patys tai kitiems daro, tai rodo patrijotismu bei kultūros teisybe wadina. Rantas ir jo mokslininkai toki pareigą mokslą ir toki skirtumą nepažino: jiems teisybė buvo teisybė, bile kam ir bile kur, o jiems neteisybė buvo neteisybė, bile kam ir bile kur. Jis ir jo tikriejie mokslininkai nei wienam žmogui nebuto pritarę, kūr bile kokią neteisybę arba netiesą prieš bile kokią žmonių giminę su priežastimi savo „patrijotismą“ uždengti arba uštarti butu pabandęs. O kaip buvę žmonių norejes girdėti, su koki diuvisku kerštu didysis Rantas, lyg augščiausiojo prarakas, tokiems žmonėms butu atsiliepes, kurie dabar, kaip keli Amerikonai, tą welnikšąję klastą išrado, kad savo gimines ir patrijotismo delei ir neteisybę daryti gerai yra! O kad tik jis, didžiausias tikrosios mokslininkų kultūros apgintojas, dar tarp mūsų rastus ir wiems tokiems kultūros prieteliams, kurie rasi jo warbą burnelėje, ale nekad jo misli kirdyje netur, su macniausiu žodžiu, lyg parakas Diewo, amžinąją teisybę bei tiesą, kaip wieną

wisur ir wisados ponawojanti žolą, po akiu statyti galėtu!

Tikriejie Mokslininkai ir tikrosios mokslininkų kultūros augintojai ir weros dalykai ir wisai kiti mokslu dalykai, wis ir pirm wisko mylejo aną tikrąjį ir pilnąjį supratimą su wisa išminčia, be kurios nei joks tikras žinojimas, nei joks tikras mokslas negal pastoti. To dėl ir Liutėrius, wisu tikriausiasis Mokslininkas, to nesuprantamojo lotyniškojo žodžiawimo neapfšdamas, ir bibliją ir wisą Diewo šlužmą iš swetimosios kalbos į prigimtąją ir išminčią ir kirdžią įprastinę kalbą išwertė. To dėl jis, kaip wisk Wendai jo mokslui pripulė, tujan sakė: tai jie ir savo kalboje tur bibliją gauti. To dėl jo pasefėjai ir priežastei ir Lietuwininkams pirma dalis, tada wisą bibliją juu kalboje parupino ir iš josios mokino. To dėl ir tarp Estu ir Latwiu Liutėrius tikriejie pasefėjai taip jau žmonėms bibliją ir mokslą juu prigimtoje kalboje parupino. To dėl ir tarp tikruju Mokslininku prie wiso mokslu swetimu kalbu wis ant to ipaczei laikoma, kad tie, kurie mokinasi, wisą, ką mokinasi, savo prigimtoje mokslininkų kalboje įprastu ir išguldyti galėtu. To dėl ir daug pasiuntiniu kas met iškeliania į swetimus kampūs, o ten nepriverčia žmones prie mokslininkų kalbos, toje jiems išganymą pranešdami, bet su didele proce anu pagonu kalbą išsimokina, o tai toje anu žmonių prigimtoje kalboje, pagal apastalu nusidawimus 2, 8 jiems didžiulius Diewo darbus apfalo. O to dėl ir daug kitu žmonių, ar prie taip wadinamosios wdbutines pasiuntintys priflausydami ar ant savo rofundo wargingiems broliams šlužyti noredami, tarp bėduju, lyg razbaininko ant wiekštelio paliktųjų broleliu išeina, o jiems juu grėfše, juu bedose, juu wargūse su permanomai išguldomu Diewo žodžiu ir krikščionišką išganymą, dwasišką bei kunišką pagalbą ir palintfminojimą nuneša.

Tai mumis nuwede pas treciąją žymę tikrosios mokslininkų kultūros: ji wis ir wisur gulbosi ant krikščioniškos meilės

ies į wisus wargstancziūsius ir į wisą žmonių giminę, į wisą žmogystę, kaip pagal Diewo abrozą sutwerta ir su mumis išganymo dalywa esancią. To dėl wdbutiniai pasiuntintys ir kuniškases bedas wargstancziūju su gelbanczia meile apima. To dėl wisos didžiosios bei augčtosios dwasės tarp mokslininku sutaisytoju, kaip antai Gėtė, Lesingis ir pirm wisu rytprufiškas Herderis, kūr ipaczei nu Lietuwininku ir Latwiu priežastį gawo savo pagirtases knigeles wardu „žmonių giminiu balsai“ sutaisyti, wisi su wisa kirdžia ir su deganczia meile wisą žmogystę, ir (wisai kiti ne kaip daug mūsų dabar nykščiu kultūros kowotoju) pirm wisu ir mažiausias gimines bei su kalbas, giesmeles ir mislis mylejo.

Deje tikra teisybė, tikras supratimas ir tikra meilė į wisą žmogystę, tai trejopas pamatas tikrosios mokslininkų kultūros ir kognos krikščioniškos kultūros, kuri gulbosi ant wardo trimienio dangiškojo Diewo, kaip ant savo twireciausiojo ir wis pafiliekanczio pamato.

Kas pagal tai yra vyriausiuju uždavimu mokslininkų kultūros prie Niamuno? Tikrą atsiliepiamą ant to klausimo išrašti noredami žiuretime pirm wisko ant tikrojo pažentklinimo žodžio kultura, idant, kaip keli nemisliji žmonės, ne tikrai su tuščiais žodžiais kowotumbim; nėra didžiausioji dalis anu, kurie kas dieng apie mūsų augčtąją „kulturą“ wap ir swępliūja, žino apie ją, gali sakyti, tiek daug, tiek, pagal priežodį, karwė apie nedelbieng; gal buti, ir menčiau, nėra gymolis, prie krikščionių žmonių priprates, rasi su prociū, pagal savo silpnąjį pajutimą tik daugiaus žino apie wieną rimasties bei patajaus dieng, ne kaip žmogus, prie tikrosios kultūros wisai nepriprates budamas, o apie je tikrai tuščius žodžius girdėdamas, apie lie žuwu nudewetąją, ale dwasei tik nepažistamąją, wis žodžiais minawojamąją, ale retai su pratimu išmanomąją kulturą.

(Dar ne wisas.)

Mano motynos kalba.

Kaip saldus yr balsas tavo,
Tu lietuviška kalba!
Ausi kaip gaiwei užgavo
Motynos miela kalba!

Tai aš noriu pasakoti,
Kaipo kartą keliavau;
Smėte aš bandžiau laktoti,
Kol tavęs pasigedau.

Žmonės buvo rods meilingi,
Tik tarp jų aš neriman,
Ir tuli balsai garšingi,
Tik tarp jų aš nestigan.

Prie Anglionu, prie Prancuzu
Ir panu yra dailiu;
Jofes tur meilū žoduciu,
Tiktai ne lietuvišku.

Ir Ispan'oj aš girdeju
Daug panelių meilžodžius;
Tavo balsą tik minejan
Atmindamas namelius.

Meilus man balsai štambejo
Ten Italijoj gražioj;
Gražios bainos rods garsejo,
Ale ne manoj kalboj.

Bien tiktai lietuviškoji
Meilės man esi kalba,
Tu man už visas saldzioji,
Motynos tu priteikta!

Motynos tu man idūta,
Kruties pienu žindyta;
Man per ję esi žegnota,
Motynos įžepyta.

O kaip dyw'nai sujudejo
Man širdis, kaip pirmą kart
Aukšs balsą wėl girdejo!
Kaip gaiwu, wos ein ištart!

Man saldziausias balsas tavo,
Tu lietuviška kalba!
Su wisa stiprybe jawo
Dirbū uš tawę, miela.

Galwą už tawę guldyšiu,
Motynos kalba miela!
Prieš wius tawę apgysiu,
Mano mylima kalba!

Kr. V.

Mūsų kaimynų širdingybė.

(Priemazga.)

Pastujame nusidawime, „Sąktarpyje“, tarp bagotosios žvejo našlės Grytos ir jos sunaus Endrifio, kursai iš tikro gražiaje, geraje, wienof bėda labai wargin-gaje slugine Elze nor westi, labai nesmagi koma iki po sudu prasidėda. Ne dėl to kad motyna su sunumi geru ir wėrmu bu-damu wiens kito nemyletu ar kad kokia nūdinga neaplykanta tarp jų butu pajelusi, bet tik to dėl, kad motyna to nenor, ko sunus nor, ir sunus nemisloja daryti galis, ko motyna prašo. Ji meilija, kad Endri-fis mandriaję, wotikšlai užaugitaję dukterę žwejbos mīstro westu, o šisai ir storojasi, darbyj ir turtingajį waitingą į žentus gauti. Elze, kuri iki tol Grytos namūse buwusi, dabar tolimauze kieme prie jawo tėwo, wargingo, nubėdnejusio „randau-ninko ant pelkes“ ir „upės pirato (rubau-ninko)“ gywena. Jurgaitis pirma buwo pasituringinų ukiuinku ir žweju, wienof piktaje kowoje prieš nanjūsius žwejbos dawadus wisą turtą ir lobį prapulbė.

Sawo „welniu“, kurs jį buł pražudes ir wis iš wieno perfekiojas, kų pifcziausei nekenczia aštriojo žwejbos mīstro. Sziam iki waldbios pranekšus, Jurgaitiui ir men-kafis žemės šmotelis, per daug metu sunkų darbą įgntas paslūjysis gywaszcio išlaiky-mas, tampa atimtas. Tada jam wieninte-liu palinkšminojimu pagieža paliecta. Ir šitoji tur buti baisinga! Tarp lediniu lyeziu ir kad kožnam drąsos trūksta, žwey-bos užweizdas su jawo namais tur pražuti. Dėdu ejimo diena ateina, ir kad Jurgaitis su šelstanciu džiaugsmu o jo dukte su nusi-dywyjimu ir wis pasidibinanczia baime žwejbos užweizdo namus pasikeliant, pasi-jubinant ir prieš ledines warant ir widuje žmones pagalbos mojiunt mato, tada Elze supranta, ką tėwas padaręs. Ji nesibūda atsilaihty, su laiwu prišpaustiemsiems ant pagalbos ateina ir su nepasafoma proce-jei pasijela wisus išgelbėti. Dibžiausioji baimė dėl jawo numyletojo wienintelio kudikio ir Jurgaitį į priegabingaję upe įwaro; ale lebai jo laiweli apwerta ir su jawo gywaszciu atlygina jawo pagiežą. Mergaites karzyghstę peršwerianczin atsit-kinu wisoms žmogystėms šio nusidawimo pastoja. Senoji, darbijoji, dabar wėl aiskai žiurinczijoji Gryta trumpai sudumojusi įą wėl į jawo namus parsigabena — „Endrifio paczia, ne kitaip“ — o galas yra laiminga jandora wisiems. (Dar ne wisfas.)

Sze taw smuikas ir bugnelis.

(Pradžia 9. numerhyje.)

Taip Jurgini be žunant wienas jo sunus Jonas atidūtas po žalnereis tapę, o antrasis Wiktoras nuėjo į žentus. Pasi-liko wienas tiktai Benediktas, bet wargin-gajis tėwo buwis ne maž nepasigerino.

Nišmanomi parokawimai pono Diewo: Ta marti, Benedikto pati, katra linkejo (welyjo) matyti tėwą sutinusi kaipo awilį, pati susirgo ir sutinusi kaip dibžiausia barzka mirė.

Kolei Jurgis turėjo daugiaus twirtumo ir pati jo buwo sveika, tai anidū maiti-nosi eidamu dirbti prie swetimu žmonių, nės sunelis nenorėdamas diti tėwui užsi-dirbti bent keliu macziu rugiu, rugpiucziui samde swetimus žmones, o tėwo į darbą nepriėmė. Bet dabar, kada Jurgio pati nū keturiu metu gul ant ligos watalo, o šisai prišpaustas senatwe ir ligomis mažai tegal ką dirbti, tai buwis to nelaimingojo žmogaus yra werkšmingas. Jš tu maž-možiū, katraš jam primeta sunus, negal išmisti su ligone paczia ir mažu metu dukteraitę, dėl to tankei kėsdamas badą senis paėmęs terbutę, waitkezioja po kiemus ubagandamas, sunus-gi Benediktas buda-mas turtingas nesigėd, kad jo tėwas lodo šunis, rantioldamas rieleles būnos, ir netur mielaširdystės nė ant senojo tėwo, nė ant dwylkos, metu sešeles Swikes, katra atsi-traukusi nū serganczios motynos eina prie swetimu žmonių sunkei dirbti, malonedama bent kšnelį būnos užšpelnyti.

Užpernai pagrįžo iš po žalnereis sunus Jonas, kursai su sawimi parsinešęs keliatą šimtu rubliu buwo didei godus ir mul-kikšlai mandrus, taip jog per septynis metus nematęs tėwo, parėjęs jo nepaswei-fino, ir matydamas wargingame buwyje ne tik nepaklišo tėwui keliato kapeiku, bet drauge su jawo broliu Benediktu kaip

imanydami žubė seneli. Buwo apmaudas tiems piktadėjams, kad tėwas turėdamas gerą šowylę (pučlą) užsimuždawo koki paukštį ir aną pardawęs užšpelnudawo druskos macziui, arba kad sulaukęs iš jawo karmės weršį gaudawo už aną kelis rublius; dėl to nedorieje sunus, malonedami iš-plešti nū tėwo pasfutinius trupuczius, šo-wylę pawogė, o weršį saw atsiimdawo.

Ponas kareiwis Jonas mandrawoda-mas jawo piningais jau ketino westi ir už nęą laikydamas tėwą tankei jam šakė: „Kaip tu padwesti, tai aš parsimeždysi smuiką ir bugnelį pagrayti.“ — Priežodis šakė: „Neperskokes per grabę nesakyt up“ — Galinczius Jonas emė fargaliuti, o praeitąjį pawasarij susirgo iš tikrosios. Namikšei norejo parsimeždinti kunigą, bet drąsoczius atšakė: „Tai jau gana, kad aš budamas toks twirtas galecziau mirti; kaip išeisti ir atliksi spawede.“ Bet wisai kitaip atsitiko. Wakare nustojo žado, o prieš dieną numirė, tėwo wisai nepersiprašęs. Piningus išgrobstė brolei ir ištekejusiosios seserės. Gulėjo ant lentos lawonas pamir-ėlis, apredytas baltais rubais, katra brolei nesigailejo itaityti už jo piningus. Susiejo žmonės ant hermeniu (pagrabio), o senasis kaimynas žinodamas apie nelabą apšiejimą numirėlio su tėwu, pribuwęs į hermenis garsei pasakė: „Sze taw smuikas ir bu-gnelis!“

Kaip kita kartą, taip ir dabar neat-mainingoji teisybė pono Diewo parodo stebuklus ir korawoja nedorūsius, bet mes tikėjime apsilpneję to nenorime matyti. (Dar ne wisfas.)

Atsiliepinimas

d-rui G. J. J. S. iš Gr.

Perskaites tawūsius raštus džiaugiau-si. Suprantu darbo mīslį ir mērį, norint ant tolimu kaimynu, toli nū mūsų wargu ša-leses, siaureje gyweni. Ak, ale ar supranta mus mūsų brolei, katrie aplink mus gy-wena? Kiek kalbejan, kiek pabariau ir kiek mokinan teisybė, bet wis rodėsi dykai ir be jokio pasisekimo: žmonin širdyse at-sisipindejo šidabras o ne teisybės mokslas.

Dabar-gi randasi staitliūs didesnis mūsų reikalus suprantancziņu. Wienof apmąstant mūsų wienybę, reikalas randoti ir su Dūnelaiczin tūs žodžius tarti:

Ak, kur dingot, jus barzdotos

mūsų gadynes,

Kaip Lietuwinkai dar wotikškai nesirėdė

Ir dar wotikškus žodžius ištart negalejo . . . !

Lietuwinkū ir Lietuwinkū širdys kiekziaus atšalo kaip ledinis kalnas, jawo pa-cziū meilę per nęą laiko ir wieną tiktai ru-pestį tur, kaip puikėi pasirėdę gales Wotie-cziams patikti. Žiems jau nerup jawo kudikis gywais išlaikyti, nei krifkezionikšlai užau-giti, žiems, kaip anšai pats garbingasis giesnūminkas šakė, „šumper“ ir kamėdijos“ galwoje tyžo; kiti iš jawo kudikio tik tada džiaugsmą tur, kad anie ką pawogę parši-neša, kaip jau kartą „Miamuno Sarge“ rašyta, kad tėwas su motyna pagyrė su-naus karzygikšką darbą. Gana aiskai ma-toma, ant ko mumis ana „priwerstoji kul-tura“ nugabena. Wienof tiems žmoneliams nėra wert užmesti tą nelabąjį kalezią. Šie padorumo nepažindami tai daro. —

Jš Wokietijos.

Berlynas. Naujas cecorius fainas susirinko 20. nov. Cecorius su savo sosto kalba ją atvėrė. Dabylai toje kalboje primintieji dangiaus apie akcijės sukosi.

Sytrasburkis. Wokietizmas ne taip nesiseka Prancuzus Elzase ir Lotringijoje sumokietizinti. Pasikujieji skyrinai tai aiškiai parodė. Wisi laikraščiai beveik Wokietizui priešiniuku rantoje.

Wifofia žine.

— Ne kartą tinkasi girdėti, kad tėvai draudžia vaikams mokslinės knygų skaityti. Taip tai atsitinka ir mūsų aplinkinėje, kad tokiu knigu, iš kurių galeto pasimokėti, wifai nera. Žie tik geidžia, kad wifai ar girtūlystę ar waghstę arba daugiaus nėko nepažitu kaip tik užpečgi. Tai gražus, matai, tėvai. Kartą paslauskiau, to dėl neleidžia waitus mažumą pasimokėti; man atfakė, tai girdi, kad waitai norės ponais buti, tai gal patys užsidirbti. O ką tai su tokeis be proto žmoneleis?! Kad tittai ir tą mažumą piningu tur, tai jis waitui tūs kaip ožiui ant ragu užlabina, ir tai eik saw sveikas! Kol jūs pragerši, gali ponas buti, o paskui galei eiti į Szereiklaukį*) per kumetį. O su mergitėmis wifai ta pati; anos namei kiales šerūsios, kaip reikia, kaip žmogui prider pasielgti, tai bėga lyg stirna sawo keleis . . . Wis tewu kaltybė, kad waitai toliaus nepritinta kaip prie užpečgi arba prie kiauflowio. Ratras jau daugiaus pasidawes ant moflo, su tūmi, matai, su Dievu! Jam Wokietizei priešnekejo, ir ans jau Wokietis. Tai tokiu budu Lietuwininkai pradejo žudyti sawo jaunystę, wieni patumu, kiti moflu. Diewe, dūk, kad tai persimainytu, o ne atwirai begtu mūsų burnuczei į prapultį, wieni nėko nemokdami, o kiti mokdami panėkinti ir prašoti, kas ju yra.

M. — s.
— Nekuri šluzauninkė merga gawo pirm trumpo žinę, kad jos Amerikoje pasimirusis debis jai 160 milijonu doliaru palikęs. Greitas persikeitimas nū sluginės iki milijonerikės!

— Akrtas „Sirius“ iš Linbeko ir Rėwalą begdamas su žmonėmis ir taworu nugrimzdes.

— Nekaltai užpultas. Motyna: „Eik iššiojeli, jei taip užsimertęs waitščiofi, tai taw fitas kumet ir liejuwį išmīs.“ Sunus: „Iššiojelis, motut, ne aš, bet Tunkino pusbernīs Jurgis. Waziudamas futinka manę ant kelio ir nemato, kad mano burna atwira. Taip tiešei man wifą dyseles (jienos) galą gerklėn ir sugrudo.“

— Keleiwis ir bajoras. Kel.: „Ar neįnai, pone, kiek bus nū wietos iki Wilniaus?“ — Baj.: „Penkiolika myliu.“ — Kel.: „O nū Wilniaus liki czionai?“ — Baj.: „Ar tu cze jūkus promyji ar ką? Kaip liki Wilniaus, taip ir atgal, wis tiek daug, ta pati penkiolika myliu, nei daugiaus nei mažiaus.“ — Kel.: „Neteishbė, pone, kalbi. Ar-gi wifados taip yra? Nū kaledu iki welyku tittai trys mėnėsei, o nū welyku liki kaledu czeli de-

*) Szereiklaukai, didelės dvaras, buwusi domėn, tur fita kartą mūsų nelaimingiesieji tėvai turejo sawo trumwą praitaitą lietį į baudžiamą eidami . . .

lyt nėko nematęs! O kiek mūsų žmoneliu dėl neteisišios priešiegos tup kalėjimūse, kad įbaugiti, norint wokistofios kalbos nemo-kėdami, bet primersti, tur kalbėti. Untra kartą klaustas žmogutis nežinodamas, ką kalbas, pasako neteishbė, ir tada atlikta! — Gailu, kad žmonės wokistai nemoka, o Wokietzeis jau dedasi ir taip atlai po swetą braido.

Kartą išleidau pašaukimą, kad dėl skyrinimo pasirupintu ir ne wis skirtu wyrus, kurie tik tyfo mūsų giminę į pravulties bedugnį nušuntti. Laukiau, neįlaukiau. Dar, girdi, koksai ten Stasiulis iš Mlesu mano kaimynams pranašawes, kad jam tik wieną žodi ištarus, aš mažai, mažai ant amžiu į baudžiamos kalėjimą patilpcziant. Bet ištyriau toliaus jo kalbą, tai matai, kas žin koks ten ubagas wifą tą išmintį suteikęs, ir žmogus — — — . Lantrotas, girdi, apie tai daug kitaip kalbėjęs; jis mūsų pamislytą užtareją per kas žin koks ten Lenku draugą parolawes. Bet tegul jie keikia ir meliują; aš sawo pareigą wis warchyu.

„Te wifa Ciropa žino,
Lietuwinis kaip raun ir skina!“

Aš procemofius kiek galima tamšiem-šiem Lietuwininkams kwiesybės priteikti. Jau palengwa pradėda ir Lietuwininku ghwastis pažymei rodyties. „Swyls tie mūsų kirdingi norai“ ir mūsų teishbė, kad mes iš tikro reikalawime žmogistku tiesu.

„Žei darbūs mes nepailsim
Ir neabejosim,
Tai tada augstynlink kilsim
Ir turingais stosim.“

M. J—s.

Jš swetur.

Maskolija. Netoli Waršawos wiename meste jau wėl nekuri motriška suimta, kuri kudiū žudymą remestistkai buwo wariusi. Ji priimdawo ant anginimo mažus kudičius, kurie daugiausei aštūniū dienu tarpe pasimirdawo. Pasikujose penkiose nebelese tape 14 kudiū iš jos namu palaidota.

Anglija. Szutlante jau žmonės priepaudu atgrisę taip pat pradėje nepatįjuti kaip ir Irlande. Ir Szutlante ta pati, kas ir Irlande: wifa žemė yra turdu rantoje, žmonės tik randauninkai ir baudžiauninkai. Dufstanczei susibėga prašyti, kad randa už laulus pažemintu.

— Liudonas, 20. nov. Gordonas, Anglionu gendrolius Egipte, pasimires, ir Kartumas tapes netikrojo prarako Wiadžio jintas.

Prancuzija. Prancuzai Rynoje su baifu neprieteliu tur darbo. Resenei wieną mestą jimdami pamatė ties citadelės wartais daug puspumiū lawonu tinkluse sukabitu. Sugautiū Prancuzu tojos tampa prie krutinės priiristos, prie to, suprantama, laulai įlaujomi, rantos į užpakalį surišamos; kunas į augstį patraukiamas ir wėl greitai ant šmailaus kūlo paleidžiamas. Wėdžius ant kūlo pasmeigtas didžiausime karštyje po baifeis perkuleis tur sawo ghwastį išleisti.

— Lyon'o meste darbininkai bado prispausti pradėjo sumišimą kelti prašydami darbo. Tik atėjusieji žalnerei wos ne wos įstenge susipuskawojusius 1500 darbininku išsklaidyti.

Ponas Jėzus ant kryžiaus kabėdamas melsbė prišaukdamas dėl sawo neprieteliu: „Atleisk jiems, jie nežino, ką darą.“ Ana perkreiptoji kultura mus ir mūsų kudičius į grėsių klauą bradina. Sakau, jiems tesie anoje minėtoje Jūzapato pakalneje kurtunta atlyginta, kur wifos gimines, ir poniawojanczišios ir prišpaustofios, sawo alga atsiims Mes raudodami ant jų skundas pakelsime, kad jie mus gelbėt galėjo, bet gelbėti nenorėjo.

Aplink mus — Diewe gelbėk — yra daug tokiu nenaubėliu arba staczei sakant razbaininku, kurie atlanda senas žmoneles iš proto waryti, neatlisdami to, kas jiems kaipo Kristaus pasekėjams paliepta. Girdi, sako, po penkesdešimt metu nei wieno Lietuwininko nebebus; „jūs tėvai buwo pagonai, nėra werta, kad dėl jūsų išlaikymo kofia procė butu padėta,“ taip pasako nū augstos pamofslinczišios mūsų nuwargin-tiemšiem, beveik beproto esantiems Lietuwininkams. O wėl mūsų mielieji kudi-kai, kaip tie mofinami nekuriu mokštoju, tikru gimines išgamiu! Žut ir graubu kalbėti apie tokią gimines prišpaudą ir užtrautą kančią! O kas to kaltas? Diewas mato!

Gera! atsimenu wieną dalyką nū praėjusios žiemos, kaip užmanyta tapė „Lietuwiklą mofslu draugystę“ įtaisyti. Kuri wienok nežinjo dėl wifoliu priezascziū. Girdėk. Wo keliu dieneliu laike sawo mēnėsiniū susirinkimą Wokietziū „Lietuwikloji rąstu draugystę“. Czia man įtyrėjo kalba apie mūsų reikalus nekuriu kunigo J. Jisai, girdi, kalbėjo: „Ir aš buwan ant tos draugystės patwiestas, o ir atkeliamau, ale ne taisyti, bet trisdyti ir ardyti!“ Tai, matyt, Lietuwininkas, kūr saw garbę daro! Tegul Perkunas toki — — — . Ant tokiu kunigu mažne, taip sakant, nėko nėra tiketiesi, kad jie ant mūsų ghwascziū išlaikymo nors krislėlį procės pristatytu.

Ogi ansai minėtasis sudžia, labai biaurus išgamiš, kūr nėra werta per žmogų pasikaityti, bet žaczai prirošiti prie šudwabaliu mėsle išfinisufiu, nežinan-cziū daugiaus nėko kaip birbti bei sawo nežmogistkaji biaurumą kofnam padoriam žmogui parodyti — dėl jo koksai yra „anständig“, kursai taip sakant moka iš-tarti: „Wyne fete sent wāšint nat,“ ir kūr į Wokietziūs bewersdamas wifus sawo lobius apėrawojo, o kurio sunus waltiojasi išgameis „kreph um“. Tokie mūsų priekinininku geidawimai: jiems užtenka, kad jau ir nešmoksta czystos wokist-fos kalbos, ir kynesistkos, bile tik ne liet-uwikstai kalbėtu.

Nekursai jaunas Lietuwininkas iš ka-riaunos jurgijės ir pramofes wokistkai sawo liejuwį lauzyti nueina į kaimynus mintuwu žyčyti; czia norėdamas parod-yti, kad jau lietuwistkai primiršes, o prie to gerai wokistkai išmofes, įkalbina kai-myną dėl mintuwu wokistkai, tik beda, nežinojo mintuwu wokistko wardo: „Šf kēm no mintuwen!“ Klausytojai gardžei prasijakė iš mūsų „kareiwio“ gražios wo-kistfos kalbos. Ot, tokeis mūsų sudžios geris, bile tik prisipažįsta eja Wokietzeis. Pirma dar paslausk, ar moka „Heil dir im Siegerfranz“; kad moka pabrakšėti platwokistkai, tai gerai, o jei ne, tai ir girdesi, ko negirdėjęs. Sawo prigim-toje kalboje turi drėbėdamas kalbėti, we-

wyni, o, pone, sakai: wis tief daug. Wislyji, kad nemokitas, tai jau ir burnius ir tokiu neku nebegales suprastii. Pa-
lauf"

Iš Lietuvos ir Rytprušiū.

Ragainė, 27. nov. Szaltis wis kas diena bibinasi; taip širyt šiltmėris 15 žingiu femiaus nullo robė. Niamunas jau panebėlyje buvo sustabdytas, kad pėsti per jį ejo. Šigai netrukus ir wažiūti wažiūs. Szimet labai ankstyba ir aštri žiema pas mus pasirodės.

— Tilžės-Ragainės-Pilkainio-Stalupėnu gelžkelis dabar iš tikro taps budavotas. Dabar tik wisofios artesnės žinės įtraukiamos. Gelžkeldwarei bus budavoti Ragainėje, Ticzkiūse, Naujininkūse, Rautenberkyje, Dib. Szoreliūse, Pilkainyje, Warmininkūse.

Tilžė, 25. nov. Nekursai matruzas pareidamas iš Kalwinu į Spitę dwieju wyru tapė užpultas, sumuštas ir nurubavotas. Tūdu wyru dar nesišėkė sugauti.

Klaipėda. Ufininkas Lemkis iš Szlapšilio garwo nū ugnies kases už įkrabimą wieno tycziomis daryto uždegimo 100 mar-
tū atlyginimo.

Pilkainis, 19. nov. Nekursai ufininkas St. iš B. dėl apdawimo sawo paczios nūdais tapė suimtas. Ramus perjieplant buf atrašta tabaknyčia su susmulkintomis

žiurkšolėmis kaip ir plėczka su didesneis žiurkšoliu smoteleis.

Ties Piliawa ant Aušrinu juriu wėl du afritu ledu apdawjtu nuyrimzdušiu; žmonės tapė išgelbėti.

Joaniskurkis, 22. nov. Ne toli Kolno nekursai gaspadorius sawo podukrę užmušęs į stūnė nugabeno, tur dar aušis ir nosį nuplėšęs, o prieg tam ir iš skruštu išplėšęs ar išpiowęs, idant rodytus, kad kubiūni sušalus, žiurkės butu išėdušios. Šeforei įkrabo, kad tai ne žiurkiu išėsta, bet išplėšyta su aštriu daigtu. Sudas piktadėją į kalezimą paėmė. Žisai buvo kelines jauną paczią wėsti.

Gromatnyczia.

M. J., Bit. Pranešimai „L. r. dr.“ nepriima apšatymu. Sabas dienas!

Kr. B., Tilžėje. Tawo pusfortė atėjo. Dabar besijusime meufiaus esk. N. S. Ar ketwerge galėsiu buti ant susirinkimo, nežinau per tikrą.

Kojnam nāmirculiu (epilepsija), mėšlungiu ir ant gyslelin (ant nervu) sergančiamiam galime geriausiai prwelyti wijame swėte į garbę parėjusi, augšeziausiu šeforikfu autoritėtu pripažintą, taip šafant dywiną gydymą budą pono propesoriaus d-ras Albert'o, Paryžiuje, Place du Trône 6; to dėl šojnas ligonis testreipia su pilnu išjitišėjimu prie mirėj minawotojo, ir daugel sawo swėitą, dėl kurios attaišymo jau buvo tetinę nufiminti, atgaus. Namūse pono propesoriaus wiši mėšlungiu ser-

gantieji palajingą gyvenimą randa, ant nepašturinczių padabojama; taip mes iš tikroš wermės tyriame, prefios swėto mēsto yra pritin-
fanczės pigolos. Su raktu gydyma šiuntus aibū ligonies išpajatojimą. Dar turime priminti, kad ponas prop. d-ras Albert'as tik po matomu pasiėjimu atlyginimo prašo.

Turgaus prefia iš Tilžės.

22. nov. 1884.

	M. 3	M. 3
Kwieczai, 42½ filogr.	5 50	7 —
Ruger, 40 filogr.	4 50	5 40
Miezei, 35 filogr.	3 30	4 80
Awijos, 25 filogr.	2 70	3 30
Žirnei } rainieji, 45 filogr.	6 —	9 —
} baltieji, 45 filogr.	6 —	8 —
Semrenai, 35 filogr.	6 —	7 50
Tomotai, 50 filogr.	16 —	—
Poputės, 45 filogr.	2 20	—
Swieštas, filogr.	2 —	—
Klaupai, fapa	2 75	—
Pywas, ektolyteris (100 lyteriu)	24 —	—
Brangwynas, } ektolyteris	28 —	—
} lyteris	30 —	—
Klaulėna, filogr.	1 —	1 10
Nautėna, filogr.	80 —	1 —
Werbėna, filogr.	80 —	—
Awincziana, filogr.	80 —	—
Krāpai prastieji, filogr.	34 —	—
Awiju trāpai, filogr.	44 —	—
Szianas, centneris	1 90	2 30
Sziaudai, fapa po 600 filogr.	18 —	24 —

Berlyniskis rublio kursas.

100 rubliu:

20. 209,70 mf.	21. 210,00 mf.	22. 210,39 mf.
24. 210,60 mf.	25. 210,30 mf.	26. 210,40 mf.

Karaliauczius špyrtus. 26. nov.

10000 %o	42 mf. 25 pf.
--------------------	---------------

Apšatymai.

Ukis Bitenu Uzbicziuose

85 murgu didelės, su keturiomis trobomis, Niamuno žvejos teisybe (paties reikalui galima žvejoti), gerai išggwentu laifu, geromis Niamuno piemomis iš walnos walės pardūdamos. — Pirkti norintieji gauna aiškėnę žinę „Niamuno Sargo“ redyšteje.

Padabotina.

Nuomiruliu, meszlungiu & ant gyseliu sergantieji

randa tikrą pagalbą per mano gydymą. Atlyginimas tik po matomu pasisekimu. Gydymas su rasztu. Szimtai pasveikę.

Už įpatizkus pasisekimus per Prancuzu mokslu draugystę su didelia auksine medalija 1. klaso apdovanotas.

Prop. d-ras Albert'as,

6, Place du Trône, — Paris.

„Niamuno Sargo“

Lietuviszkos Kalendros 1885 m.

yra gaunamus už 25 pf.

fnygu spaustuweje J. Syberto

Ragainėje.

PASLĖPTAS LIGAS

gydaupagal naujausią moksliszką isztyrimą, ir pikeziausiuse atsitiki-
mūse, pawadinimo negaiszin-
damos; taip pat ir piktasias silpnybes paslėptu jaunystės grėku (ouanijos), gysleliu (nervu) sugaiszimo ir negalėjimo (im-
potencijos). Didžiausias užtylejimas. Praszoma plataus ligos praneszimo.

D-ras Bella,

sąnaris moks. draugysziu ir t. t.

6, Place de la Nation 6. — Paris.

Wisokie wyriausybiskii rastai (pormularai)

ponams funigams, mofitojams, balt-
žiams, kiemo kases rendantams, mofesniu įtrauktojams, walszcziaus perdetiniams (amtsvoršterams), stono uredininkams, gaspadoriams ir šluzauninkams, mi-
strams ir mofitiniams, budawoninin-
kams, darbininkams ir t.; galiausiai wisokie skundo ir remestininystės rastai
yra gaunami

knygu spaustuweje J. Syberto
Ragainėje.

Nūpelno diplomas: Zürich 1883.

Aufšinės medalijos: Nizza 1884;

Krems 1884.

Baislu daigtai

4—200 stufiu grahyja; su ekspre-
sijonu, mandolyne, barabanu,
warpeleis, fastanjetėmis, dangaus
balsėleis, arpu grajumi zc., ir
be tuju.

Baislu dezės

2—16 stufiu grahyjanczių; to-
liaus neseferes, cigaru stowykles,
Szweicu butukai, potograpiju al-
bumai, rashymo pataisai, pirštiniu
strynutės, gromatu apšunkintojai,
kwėtku wazės, cigarinychzių, taba-
fnychzių, darbo stalai, plėczkos,
pywo stiklai, kases zc., wistas
ju muzike. Wisados, kas
naujanšia ir geriausia, ipa-
ezei kas kaledu bowanomės
tiuka, prisiulo

J. H. Helleris, Berne

(Szweicijoje).

Tik staczei parširafybinant už
tikrybę užstow; iliustrawoti prefiu
raislai siuncziami frankerūtai.

„nuuuijvqgi šimo!

—nuuad 9881 ojjadw '08 yj 'm
nyš ojjaguwawon yu nyšiwq ojjwq
njjajad dawj nuuaj 00002 ojjwq
—xai nyšiwq njjnjjwjjwaj 001